

rebut aquest arabisme.

En particular en castellà *tarifa* ha estat des del principi un mot ben poc arrelat, del qual no hi ha notícia allí fins a 1680. El terme verament castellà, arrelat des de sempre, és *arancel* (també aràbic). Com de costum s'ha cregut que és l'italià que havia introduït el mot: però en italià no consta *tarifa* fins a Davanzati, c. 1570 (i *taripha* en un text dialectal en baix llatí, de 1520: Prati); com que el fr. *tariffe* no apareix fins a 1572 (*tarif* n'és alteració posterior, purament francesa) tot indica que totes aquestes llengües l'apregueren dels catalans.

L'ètimon, com ja va indicar Dozy (*Gloss.*, 348; *Suppl.* II, 117), és un derivat aràbic de l'arrel *ʿaraʿa*, molt antiga i fecunda, amb moltes aparicions i derivats ja a l'Alcorà. Es tracta en el fons del nom d'acció de la forma *ʿarraʿa*, el qual té obligatòriament la figura *taʿrif*: *ʿarraʿa* ja figura a l'Alcorà amb el sentit de 'fer conèixer, fer a saber' amb *li* (= *a*) davant la persona notificada.

Igualment en el vocabulista del nostre *RMa.* trad. *notificare*, constant a la primera part en la forma de nom d'acció *taʿrif* (de nou a la p. 492, ací només en formes personals); també en *PAlc.* si bé en accs. menys iguals o menys clares, i aquí tant en forma femenina *taʿriʿa* «descargamiento» com la masculina *taʿrif* «descargo», «descargo, por excusa» (194b10). Com detalla Dozy, tant *taʿriʿa* com *taʿrif* són usats en diversos països del món aràbic africà i asiàtic, amb les mateixes accs. que el mot català i europeu, partint sempre de la idea de 'publicar, informar, donar a conèixer'; i també ja àrab clàssic en l'acc. més general i etimològica de 'descripció, quadro', 'definició, determinació'. Segons el gran lèxic sirí *Mohit al-Mohit*, *taʿriʿa* s'usa en tres sentits: *a*) droïts d'entrée et de sortie, que chaque sorte de marchandise doit payer; *b*) le tableau qui marque ces droïts; *c*) la table qui marque la valeur des monnaïes, fixée par le tribunal de commerce; anomenada *ʿamala taʿriʿa*, per oposició a la vàlua que les monedes tenen en el port.

DERIV.: *Tarifar* [1703]: «ample lo dit pont per dos coches de frente --- ab contribució pecuniària *tarifa*da per caruatges, coche, caballerïes y gent de peu», B. de Maldà (*Excurs.*, p. 102). *Destarifat*, en lloc del qual es degué usar abans un verb +*estarifar*, car la forma *estariʿ* figura en Aversó (c. 1390), 1379.2. «El voler se tornà alguna cosa aixina com veneració, en Sentet de Cecília; en aquell Sentet que, seriort entre'ls hòmens, era un chiquet *destarifat* i sense catxassa per a les chiques i els seus amics», SGuinot (*Esc. Castellonenques*, 11); «qui fa exageracions, qui no té *tarifa* en son modo de produir-se» maestr., PnaCast. etc. (GaGirona, *Voc. Maestr.*). *Destarifament*: «no se li pot dir res si se n'ix del rogle i fa *destarifaments*, i se'n va a consevol taverna a abeurar el cavall, perque ell tot ho pot fer --- i ni aguail ni donçainer trauran trellat si no van a bones», SGuinot (*Esc. Castellon.*, 93); *destariʿ(o)*. *Atarifat* 1718: «porta preu *atarifat*», Cartoixa de Montalegre (*DAG.*): *atarif*.

Tarillarot, tarillo, V. taralla

TARIMA, de l'àr. *tarima* 'porxo', 'dosser', 'estrado, empostissat'. □ 1.ª doc.: S. XVIII, mall. (*DAG.*).

Mot no genuí i poc recomanable, fàcilment substituïble per *empostissat* o el ja assimilat *estrado*. A Aragó, en canvi, és mot arrelat, que a la vall de Tena usen per al parquet del sòl: «la espuña [l'esponja] se emplea para fregar la *tarima*» (Senegüé 1966). *Entarimar*; *entarimat*.

Taringa, V. teringa (TIRA) Tarit-tarot, V. taralla

TARJA, 'espècie d'escut', pres del fr. *targe* id., i aquest probablement del germ. TARGA 'escut', cf. ags. i esc. ant. *targa* id., a.-al. ant. *zarga*, al. *zarge* 'caire d'un sedàs, vora d'un vestit'. □ 1.ª doc.: c. 1390.

Es la data del *Torcimany* d'Aversó (§ 125), que el recull amb la grafia *targa*, junt amb altres dues rimes en *-arja*, escrites totes amb «g plenisonant» o sigui *g* (per a aquest terme, cf. §§ 116ss.). *AlcM* ja en porta testimonis en docs. de 1394, 1410 (en grafia *targe* i *targa*) i 1442 (i un de 1392, on *tarxa* deu presentar el fàcil i corrent error paleogràfic de *x* per *g*). JoMartorell: «Dix lo senyor de les Vilesermes: --- yo --- devise les armes e --- que la batalla se faça a peu, ab camisat de tela de França, ab sengles *targes* de paper, e al cap un chapellet de flors, sens altra vestidura neguna --- hageren un full de paper, e partiren-lo per mig, e de cascun mig feren una *tarja* a manera de adarga: mirau quanta defensió podia fer mig full de paper!» (Ag. I, 167, 168).

També es troba en inventaris etc., parlant de diverses menes de plaques o peces, proveïdes d'un emblema (comparat a un escut heràldic) i usades per a menesters diversos, de comerç, de construcció etc.: «dotze *targes* de diversos senyals» 1467, inv. de les Drassanes (*DAG.*); «des de la rectoria a la iglésia, a son devant, media un pont cubert, al costat, y del cementiri, de una arcada sola de color vermell, ab una *tarja* blanca a la vora del arc, ab la inscripció llatina que diu «Adoraverunt Deum, et deinde Regem», B. de Maldà (*Excursions*, p. 106).

Popularment s'aplica encara, així mateix, a grans làmines d'altres substàncies: «El Segre --- al iniciar-se 'l desglaç baxen aigues avall groxudes *tarjes* de gel ---», Montanyà (*Topografia Mèdica de Ponts*, 129). En el sentit de 'peça que serveix de contrasenya per adquirir mercaderies a compte' (*AlcM*, § 2) és un castellanisme, condemnable i innecessari, en lloc de *talla* (*AlcM*, § 4), que nasqué en castellà per confusió de *taja* amb el mot cavalleresc, que la 'talla' sigui de bastó o d'altra matèria, i de forma més allargassada o menys, té ben poca importància; veg. *DCEC/DECH*, TARJA, v, 421b48ss.; i no hi ha dificultat a estendre l'ús, negligint detalls materials insignificants.

Amb el mateix significat o anàlegs *tarja* [1403] existeix en cast. i oc., i en tots dos, com en català, és manlleu del fr. *targe*, on el sentit d'«escut» es troba des dels orígens de la llengua (*Ch. de Roland*); en efecte en